

รายงานสถานการณ์เกษตรในอิตาลี (Situation report)
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงโรม
ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2567

1. สถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตรในอิตาลี

อิตาลีมีการนำเข้าสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรจากไทยในปี 2566 คิดเป็นมูลค่า 11,281.08 ล้านบาท ลดลง 22.22% เมื่อเทียบกับปี 2565 (มูลค่า 14,505.68 ล้านบาท) อิตาลีเป็นตลาดส่งออกทั่วโลกที่สำคัญของไทย อันดับที่ 21 ในหมวดสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร และเป็นอันดับที่ 3 ในยุโรป (รองจากสหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์)

เดือนมกราคม 2567 อิตาลีนำเข้าสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรจากไทยรวมมูลค่าทั้งสิ้น 1,290 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 70.04% เมื่อเทียบกับเดือนมกราคม 2566 (มูลค่า 758.62 ล้านบาท) แบ่งเป็นกลุ่มสินค้าเกษตร 677.39 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 133% โดยสินค้าเกษตรที่ส่งออกมาที่สุดคือ ปลาหมึกมีชีวิต สด/แช่แข็ง เพิ่มขึ้น 161.05% (280.55 ล้านบาท/817 ตัน) ยางพาราเพิ่มขึ้น 162.11% (258.78 ล้านบาท/4,471 ตัน) และข้าวเพิ่มขึ้น 64.74% (94.05 ล้านบาท/3,273 ตัน) และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร 612.61 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 30.92% ทั้งนี้ สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรที่ส่งออกมาที่สุดคือ อาหารสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้น 47.8% (498.05 ล้านบาท/2,862 ตัน) เครื่องดื่มเพิ่มขึ้น 189.19% (31.58 ล้านบาท) อาหารทะเลกระป๋อง/แปรรูปลดลง 4.66% (31.33 ล้านบาท/329 ตัน) และผลไม้กระป๋อง/แปรรูปลดลง 32.25% (30.57 ล้านบาท/381 ตัน)

สินค้าเกษตรไทย 6 อันดับแรก	ม.ค. 66		ม.ค. 67		Δ% ม.ค.67/ม.ค.66	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	Δ% ปริมาณ	Δ% มูลค่า
อาหารสัตว์เลี้ยง (HS2309)	1,899.00	336.96	2,862.00	498.05	+50.71	+47.81
ปลาหมึก มีชีวิต สด แช่เย็น แช่แข็ง (HS0307)	290.00	107.47	817.00	280.55	+181.72	+161.05
ยางพารา (HS4001)	1,971.00	98.73	4,471.00	258.78	+126.84	+162.11
ข้าว (HS1006)	2,243.00	57.09	3,273.00	94.05	+45.92	+64.74
อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป (HS1604-1605)	198.00	32.86	329.00	31.33	+66.16	-4.66
ผลไม้กระป๋องและแปรรูป (HS0800)	726.00	45.12	381.00	30.57	-47.52	-32.25

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ (หน่วยมูลค่า : ล้านบาท, หน่วยปริมาณ : ตัน)

จากสถานการณ์วิกฤติในทะเลแดงที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน 2566 ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าและการผลิตของอุตสาหกรรมในอิตาลี มีการชะลอการส่งออกสินค้าที่จะส่งไปยังแถบเอเชียและโอเชียเนียและการนำเข้าวัตถุดิบ/ส่วนประกอบที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร แพชั่น และเฟอร์นิเจอร์ไม้ ที่ต้องใช้บริการขนส่งทางเรือผ่านคลองสุเอซ โดยธนาคารแห่งชาติอิตาลี (Banca d'Italia) ได้ประเมินมูลค่าการขนส่งทางเรือผ่านพื้นที่ดังกล่าวประมาณ 16% ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าของอิตาลีทั้งหมด

ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารและการเกษตรอิตาลี ศูนย์วิจัยแนวโน้มการผลิตและการบริโภค (Divulga) รายงานว่าวิกฤติทะเลแดงอาจส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมอาหารและการเกษตรของอิตาลีซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าถึง 5.3 พันล้านยูโร ซึ่งในแต่ละปีอิตาลีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตรจากภูมิภาคเอเชียและโอเชียเนียผ่านคลองสุเอซกว่า 3 ล้านตันหรือประมาณ 9% ของวัตถุดิบอาหารและเกษตรที่อิตาลีนำเข้าทั้งหมด โดยสินค้าเกษตรที่อิตาลีนำเข้าผ่านคลองสุเอซที่สำคัญได้แก่ ข้าว (67%) น้ำมันพืช (47%) มะเขือเทศแปรรูป (45%) ชา/กาแฟ (35%) อาหารทะเลแช่แข็ง (14%) ถั่ว/ธัญพืช (11%) และอาหารสัตว์ (10%)

สถานการณ์วิกฤติในพื้นที่ทะเลแดง ได้ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและระยะเวลาการส่งมอบสินค้าจากการเปลี่ยนเส้นทางอ้อมแหลมกู๊ดโฮป ทวีปแอฟริกา ทำให้ระยะเวลาการขนส่งและค่าขนส่งเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่าส่งออกสินค้าอาหารของอิตาลีที่มีมูลค่าถึง 5.5 พันล้านยูโร โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือสินค้าเกษตรเนื่องจากเป็นสินค้าที่มีข้อจำกัดของอายุการเก็บรักษา ทั้งนี้ มูลค่าการขนส่งสินค้าเกษตรและอาหารของอิตาลีเพื่อไปยังฝั่งตะวันออกผ่านช่องทางดังกล่าวมีมูลค่าสูงถึง 4 พันล้านยูโร โดยเฉพาะสินค้าประเภทผักและผลไม้สด (มูลค่า 1 พันล้านยูโร) รองลงมา ได้แก่ พาสต้าและขนมอบ (800 ล้านยูโร) ขนมหวาน (400 ล้านยูโร) และไวน์ (500 ล้านยูโร) ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ต้นทุนในประเทศปลายทางเพิ่มขึ้นแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อความสดใหม่ของผัก/ผลไม้ด้วย โดยอิตาลีส่งออกผัก/ผลไม้ไปยังแถบตะวันออกกลางประมาณ 150,000 ตัน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 80,000 ตัน หรือคิดเป็นมูลค่ารวมกว่า 300 ล้านยูโร

ปัจจุบันอิตาลีประสบกับปัญหาต้นทุนการขนส่งทางเรือที่ปรับเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เซ็นต์/กิโลกรัมหรือประมาณ 1,500 เหรียญสหรัฐ/ตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของอิตาลี นอกจากนี้ สหกรณ์ด้านอาหารและการเกษตรอิตาลี (Confcooperative Fedagri Pesca) รายงานว่า ความขัดแย้งดังกล่าวส่งผลให้ระยะเวลาส่งมอบเพิ่มขึ้นอีกกว่า 20 วัน ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกประมาณ 4-5 ตู้คอนเทนเนอร์หรือประมาณ 100 ตัน/สัปดาห์

ภาคอุตสาหกรรมอาหารและการเกษตรของอิตาลีถือเป็นภาคอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทะเลแดงตลอดระยะเวลาเกือบ 4 เดือนผ่านมา ได้สร้างความกังวลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ ในวงกว้าง โดยเฉพาะภาพลักษณ์ของสินค้าผักและผลไม้ Made-in-Italy ที่ต้องรักษาภาพลักษณ์สินค้าคุณภาพสูงที่มีความสดใหม่ ซึ่งปัจจุบันได้ประสบกับปัญหาความล่าช้าของการส่งมอบสินค้าและเสี่ยงต่อการสูญเสียส่วนแบ่งตลาด นอกจากนี้สถานะเศรษฐกิจ เงินเฟ้อที่สูง ส่งผลให้อัตราการบริโภคสินค้าอาหารและการเกษตรลดลงอีก (โดยในปี 2566 มีการบริโภคลดลงแล้วเกือบ 5%) ทั้งนี้ หากการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไม่คุ้มหรือส่งออกไม่ได้ สินค้าเกษตรอาจล้นตลาดอิตาลี/ยุโรป และทำให้ราคาลดลง

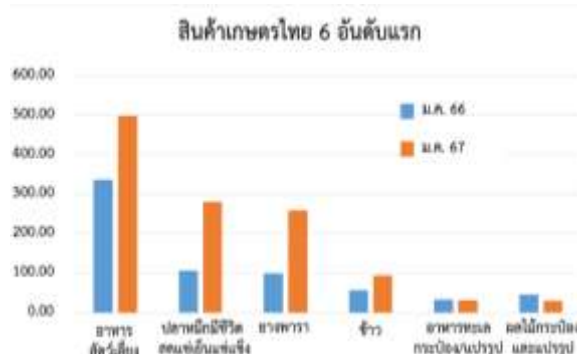
ความเห็น สปช.โรม สถานการณ์วิกฤติในพื้นที่ทะเลแดงและสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน กำลังส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานและพฤติกรรมผู้บริโภคในอิตาลี ที่อาจมีแนวโน้มชะลอตัวลงตามกำลังซื้อ และอาจส่งผลกระทบต่อค่าส่งออกไทย ผู้ประกอบการไทยจึงควรติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

2. มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยที่สำคัญ

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ (หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	สินค้าเกษตรไทย 6 อันดับแรก	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	Δ%ธ.ค.66/ ม.ค.67	ม.ค. 66	ม.ค. 67	Δ%
1	อาหารสัตว์เลี้ยง (HS2309)	348.90	457.80	498.05	8.79	336.96	498.05	47.81
2	ปลาหมึก มีชีวิต สด แช่เย็น แช่แข็ง(HS0307)	69.80	116.90	280.55	139.99	107.47	280.55	161.05
3	ยางพารา (HS4001)	166.80	111.40	258.78	132.30	98.73	258.78	162.11
4	ข้าว (HS1006)	93.90	37.20	94.05	152.82	57.09	94.05	64.74
5	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป (HS1604-1605)	44.70	33.30	31.33	-5.92	32.86	31.33	-4.66
6	ผลไม้กระป๋องและแปรรูป (HS0800)	35.90	33.40	30.57	-8.47	45.12	30.57	-32.25

สินค้าเกษตรและอาหารที่ส่งออกมาที่สุด 6 อันดับแรกจากประเทศไทยมายังอิตาลีในเดือนมกราคม 2567 ที่ผ่านมายังคงเป็นอาหารสัตว์เลี้ยง ปลาหมึกสด/แช่แข็ง ยางพารา ข้าว อาหารทะเลกระป๋อง/แปรรูป และผลไม้สดและแปรรูป โดยมีอัตราการส่งออกเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม 2566 ในสินค้าข้าว (+152.82%) ปลาหมึกมีชีวิต สด/แช่แข็ง (+139.99%) ยางพารา (+132.30%) และอาหารสัตว์เลี้ยง (+8.79%) ส่วนสินค้าที่มีการส่งออกลดลง ได้แก่ ผลไม้กระป๋อง/แปรรูป (-8.47%) และอาหารทะเลกระป๋อง/แปรรูป (-5.92%)

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าส่งออกในช่วงเดือนมกราคม 2567 เทียบกับเดือนมกราคม 2566 พบว่าสินค้าเกษตร 6 อันดับแรกมีการส่งออกเพิ่มขึ้นเกือบทุกรายการ ยกเว้น ผลไม้กระป๋อง/แปรรูป (-32.25%) และอาหารทะเลกระป๋อง/แปรรูป (-4.66%) ส่วนสินค้าที่มีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นได้แก่ ยางพารา (+162.11%) ปลาหมึกสด/แช่แข็ง (+161.05%) ข้าว (+64.74%) และอาหารสัตว์เลี้ยง (+47.81%)

3. การดำเนินงานตามภารกิจที่สำคัญของสำนักงานฯ

สพช.โรม มีการประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 รวมทั้งสิ้น 10 การประชุม โดยมีการประชุมหลักที่สำคัญได้แก่

3.1 การประชุมสมัชชา FAO ประจําภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (FAO Regional Conference for Asia and the Pacific: APRC) ครั้งที่ 37 ซึ่งประกอบด้วยการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (SOM Meeting) ระหว่างวันที่ 31 ม.ค. – 2 ก.พ. 2567 และการประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) ระหว่างวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2567 โดยสพช.โรม ได้เข้าร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ และได้นำเสนอท่าทีไทยต่อที่ประชุมในวาระ 26: Country Office Network – Current Status and Way Forward ซึ่งไทยสนับสนุนและเห็นด้วยกับหลักการการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง FAO country offices network เพื่อสร้างความยืดหยุ่น และเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร ทั้งในด้านการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรบุคคล ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความท้าทายที่มีต่อภาคเกษตรและอาหาร อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง FAO ควรคำนึงถึงบริบทความแตกต่างและความต้องการเฉพาะ (context-specific) ของประเทศสมาชิกในภูมิภาค ต้องไตร่ตรองและทบทวนจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงาน ให้สอดคล้องกับงบประมาณ และบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน

3.2 การประชุมหารือความก้าวหน้าในการจัดตั้งสำนักงาน IFAD ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (APR) และการจัดสำนักงานชั่วคราว (Temporary Office) วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ณ สำนักงานใหญ่ IFAD กรุงโรม โดย สปช.โรม ได้ประชุมหารือกับ Mr. Guoqui Wu ผู้ช่วยรองประธาน IFAD และ Ms. Giorgia Salucci , Chief Field Support Unit ถึงแนวทางการจัดตั้งสำนักงานชั่วคราว (Temporary Office) ไปพลางก่อน เพื่อที่ IFAD จะสามารถเริ่มดำเนินงานได้ภายในไตรมาส 3 ของปี 2567 ซึ่ง IFAD ได้หารือแนวทางทางการจัดตั้งสำนักงานชั่วคราวกับ UNESCAP, UNDP และ FAO แล้ว โดย IFAD จะขอใช้พื้นที่สำนักงานร่วมกับ UNESCAP และจะจ้างเจ้าหน้าที่คนไทย (Local Staff) ภายใต้สังกัด UNDP ส่วนการจ้างเจ้าหน้าที่ต่างชาติ (International Staff) จะอยู่ภายใต้สังกัด FAO ซึ่งจะขอใช้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันตาม HCA ของ FAO โดย IFAD จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการจัดตั้งสำนักงานชั่วคราว และขอให้ประเทศไทยพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวทางการขออนุญาตในการดำเนินงานจัดตั้งสำนักงานชั่วคราวดังกล่าว ทั้งนี้ สปช.โรม ได้แจ้งให้ IFAD ทราบว่า แนวทางการจัดตั้งสำนักงานชั่วคราวดังกล่าวเป็นประเด็นใหม่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหารือและเสนอให้กรมสนธิสัญญา กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเพิ่มเติม ซึ่ง สปช.โรม จะเสนอประเด็นดังกล่าวให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงการต่างประเทศทราบพร้อมประสานงานต่อไป

3.3 การประชุมคณะอนุกรรมการบริหารด้านปศุสัตว์ ครั้งที่ 8 (The 8th Meeting of the Bureau of the COAG Sub-Committee on Livestock) วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567 ณ สำนักงานใหญ่ FAO กรุงโรม โดย สปช.โรม ในฐานะผู้แทนกลุ่มภูมิภาคเอเชีย เข้าร่วมและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในที่ประชุม ซึ่งมีนาย Carlos Bernardo Chemiak เอกอัครราชทูตและผู้แทนถาวรอาร์เจนตินา ประจำ FAO เป็นประธาน โดยที่ประชุม รับผิดชอบความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อเตรียมการจัดประชุมคณะอนุกรรมการบริหารด้านปศุสัตว์ ครั้งที่ 3 ซึ่งกำหนดจะจัดขึ้นในวันที่ 16-18 กรกฎาคม 2567 และร่วมพิจารณากรอบวาระและรูปแบบการประชุม ครอบคลุมวาระสำคัญได้แก่ การปรับเปลี่ยนการทำปศุสัตว์เพื่อความยั่งยืน การดำเนินงานปศุสัตว์ภายใต้กรอบการมีสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health approach) การปรับตัวของภาคปศุสัตว์และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ ป่าไม้) เพื่อการผลิตภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ

3.4 การประชุมสมานตริกองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม สมัยที่ 47 (IFAD Governing Council: GC47) ระหว่างวันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2567 ณ สำนักงานใหญ่ IFAD กรุงโรม โดย สปช.โรม ได้เข้าร่วมการประชุมสมานตริ IFAD ประจำปี 2567 ในฐานะประเทศสมาชิกกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (List C-2) ซึ่งธีมปีนี้เป็น “นวัตกรรมเพื่อความมั่นคงอาหารในอนาคต (Innovation for a food-secure future)” เพื่อรับทราบการดำเนินงานของ IFAD ผลการระดมทุน IFAD12 และเปิดเวทีให้ประเทศสมาชิกประกาศสนับสนุน (Pledge) การระดมทุนครั้งที่ 13 (IFAD13) ซึ่งได้ตั้งเป้าหมายการระดมทุนไว้ที่ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ และเน้นการดำเนินการด้าน Climate Action ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติรับรองให้สาธารณรัฐลิทัวเนีย และสาธารณรัฐเซอร์เบีย มีสิทธิ์ร่วมเป็นสมาชิกของ IFAD รวมทั้งมีมติรับรองสมาชิกสมานตริ (Executive boards) ซึ่งในส่วนของ List C2 สมาชิกสมานตริ ได้แก่ จีนและอินเดีย ซึ่งจะมียวาระ 3 ปี (2567-2569)

3.5 การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการอาหารโลก (WFP Executive Board) ครั้งที่ 1 ประจำปี 2567 ระหว่างวันที่ 26-28 กุมภาพันธ์ 2567 ณ สำนักงานใหญ่ IFAD กรุงโรม ซึ่งมีวาระสำคัญในการแต่งตั้งนาย Youssef Balla เอกอัครราชทูตและผู้แทนถาวรโมร็อกโก (กลุ่มประเทศ List A) เป็นประธาน WFP EB วาระการดำรงตำแหน่ง 1 ปี และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่จาก 5 ภูมิภาค นอกจากนี้ ที่ประชุมรับทราบผลการดำเนินงานของ WFP ในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (สนับสนุนอาหาร ยาเวชภัณฑ์) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัว

ของประชาชนในพื้นที่ที่เผชิญปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร ตลอดจนการสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการและเทคโนโลยีกับประเทศสมาชิก เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการรับมือกับภาวะวิกฤติต่างๆ เช่น โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โครงการรักษาและพลิกฟื้นชีวิต เป็นต้น